

BE-A0511_116403_115102_DUT

Inventaris van het archief van de Kindred of
the Kibbo Kift Belgie, 1922-1938.

Het Rijksarchief in België
Archives de l'État en Belgique
Das Staatsarchiv in Belgien
State Archives in Belgium

This finding aid is written in Dutch.

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF:	3
Raadpleging en gebruik.....	4
Voorwaarden voor de raadpleging.....	4
Voorwaarden voor de reproductie.....	4
Geschiedenis van archiefvormer en archief.....	5
Archiefvormer.....	5
Naam.....	5
Geschiedenis.....	5
Organisatie en activiteiten.....	7
Archief.....	8
Inhoud en structuur.....	9
Inhoud.....	9
Ordening.....	9
BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN.....	11
I. Documentatie.....	11
II. Kibbo Kift België.....	12
III. Kibbo Kift Antwerpen: de Lodge Lawerce en de Speurdersstam.....	13

Beschrijving van het archief:

Naam archiefblok:
Jeugdbeweging Kindred of the Kibbo Kift België

Periode:
1922-1938

Archiefbloknummer:
BE-A0511.1200

Omvang:

- Laatste bestanddeelnummer: 35.00
- Omvang geïndexiseerd: 0.27 m

Archiefbewaarplaats:
Rijksarchief te Antwerpen

Archiefvormers:
Kindred of the Kibbo Kift België, 1922-1938

Raadpleging en gebruik

VOORWAARDEN VOOR DE RAADPLEGING

De stukken in deze inventaris zijn vrij te raadplegen.

VOORWAARDEN VOOR DE REPRODUCTIE

Voor de reproductie gelden de regels van toepassing in het Rijksarchief.

Geschiedenis van archiefvormer en archief

ARCHIEFVORMER

NAAM

Archief van de Kindred of the Kibbo Kift België

GESCHIEDENIS

De Kindred of the Kibbo Kift - "bewijs van grote kracht" in het Angelsaksisch - werd opgericht op 18 augustus 1920 door de kunstenaar, schrijver en pacifist John Hargrave (1894-1982), die zich met enkele medestanders afscheurde van de Boy Scouts Association van Robert Baden Powell uit onvrede over de te grote invloed van ex-militairen en van de Kerk. Hij wilde een alternatief bieden door de klemtoon te leggen op de ontwikkeling van het individu via handenarbeid (*woodcraft* of houtsnijkunst), respect voor de natuur (trektochten en kamperen), hulp aan anderen en inzet voor broederlijkheid en wereldvrede. De opzet was een beweging te creëren die openstond voor iedereen, ongeacht leeftijd of geslacht. Deze gemengde werking was voor die tijd zeker progressief te noemen.

Hargrave alias White Fox was de onbetwiste en charismatische leider (*Head Man*) van de beweging. In de 'raad van advies' zetelden bekende figuren, onder wie de schrijver H.G. Wells, de dichter R. Tagore en de Belgische Nobelprijswinnaar M. Maeterlinck. Het ledenaantal bleef beperkt tot enkele honderden, maar in totaal telde de beweging tijdens haar bestaan toch meer dan duizend leden.

Hargrave's toenemende belangstelling voor de denkbeelden van het Sociaal Krediet - een utopische economische theorie ontwikkeld door C.H. Douglas (1924) - werkte door in de ideologie van Kibbo Kift. Dat leidde ertoe dat de beweging in 1932 overging tot de actieve politieke fase en zichzelf omvormde tot de Green Shirt Movement for Social Credit, en uiteindelijk in 1935 de Social Credit Party werd. Deze bleek evenwel niet erg succesvol en werd in 1951 ontbonden. In 1977 stichtte Hargrave de Kibbo Kift Foundation, die moest instaan voor de bewaring van de archieven en collecties van de Kibbo Kift Kindred en zijn opvolgers, en zijn politieke, sociale, opvoedkundige en culturele principes blijvend propageren.

Kibbo Kift had enkele buitenlandse afdelingen in Nederland, Rusland en ook in België, waar de Antwerpenaar Constant De Wit (1907-1989) ¹de oprichter en

1 Constant Hendrik Emmanuel Arthur De Wit was een fascinerende figuur, die zeker een nadere studie waard is. Hij werd op 15 mei 1907 in Antwerpen geboren. Wat hij na zijn studies in de oude humaniora deed, viel niet te achterhalen. Zijn beroepsloopbaan lijkt pas aan te vangen op 1 september 1939, toen hij diensthoofd werd bij VOZOR (Vereniging voor Onderlinge Zeeverzekeringen tegen Oorlogsriscico's), een functie die hij tot eind mei 1945 uitoefende. Vervolgens werkte hij tot april 1950 als redacteur bij het persagentschap Belga, maar studeerde ondertussen ook Oosterse filologie en geschiedenis aan de Vrije

drijvende kracht was. Tijdens de Eerste Wereldoorlog had hij in Engeland (Chorlton-cum-Hardy, bij Manchester) gewoond, waar hij Tom C. Wycroft (later actief in Kibbo Kift als Wabasso) leerde kennen en met wie hij na de oorlog nog vijf jaar correspondeerde. Op 14 april 1924 trad de 17-jarige De Wit toe tot Kibbo Kift door het handvest of de *Covenantte* ondertekenen. Zijn totem Mer-en-Aten figureert in sierlijk hiërogliefenschrift op vele documenten in dit bestand. Samen met zijn vriend René Van Hoydonck startte hij in februari 1926 in Antwerpen de Lodge Lawerce (Loge Lawerce of Leeuwerikenclan). Toen Van Hoydonck in 1927 met zijn ouders naar Brussel verhuisde, stichtte hij daar vrijwel meteen een nieuwe clan, die elke zondagvoormiddag vergaderde aan de Montjoielaan in Ukkel. In 1929 volgde de oprichting van een overkoepelende 'Belgische' organisatie, de Dva Sru Ding, waar Constant De Wit eens te meer de leiding nam. Zijn thuisadres, de Rubenslei 28 in Antwerpen, was het centrale adres van Kibbo Kift in België. En wie anders dan hij kon België in 1929 het best vertegenwoordigen op de Althing, het jaarlijkse algemene kamp van de beweging in Engeland? Bij die gelegenheid bezocht hij ook de grote propagandatentoonstelling van Kibbo Kift in de Whitechapel Art Gallery in Londen.

De Belgische Kibbo Kift volgde met veel belangstelling de ontwikkeling van de beweging in Engeland, maar hield vast aan de originele filosofie, zonder de directe betrachting om uit te groeien tot een massabeweging. In de propaganda betitelde het zichzelf als een Kampeergenootschap dat streefde naar de gehele ontwikkeling van de persoonlijkheid van het kind als individu, en langs die weg ook naar wereldeenheden. De middelen hiertoe waren een harmonische lichaamsontwikkeling, door de band met de natuur te benadrukken via kamperen, handenarbeid ('*woodcraft*'), de ontwikkeling van de geest via verhandelingen en voordrachten (met daarin veel aandacht voor natuurwetenschappen als biologie, astronomie en geologie). Verder beoogde de beweging een instrument te zijn voor maatschappelijke hervorming: het streven was een politieke en sociale economie, gebaseerd op de "juiste prijs". Steevast werd beklemtoond dat Kibbo Kift buiten alle partijpolitiek stond en alle godsdienstige overtuigingen respecteerde.

De theorie van het Sociaal Krediet kwam aldus geregeld aan bod in de bijeenkomsten van de Loge Lawerce en in de publicaties. Constant De Wit publiceerde ook een tweetal brochures over "le Crédit social", bereidde zelfs een boek voor over het onderwerp, maar het economisch programma kreeg zo te zien geen concrete vorm. Omdat er geen logboek van de Loge Lawerce

Universiteit Brussel, waar hij in 1949 licentiaat werd en op 7 december 1951 doctor. In de periode 1949-1954 studeerde hij ook in Leiden, Cambridge en Liverpool, hetgeen leidde tot een wetenschappelijke carrière als egyptoloog. Op 6 september 1954 werd hij benoemd tot attaché bij de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis in Brussel, en in 1962 bevorderd tot adjunct-conservator. Sinds 1940 was hij al professor in de egyptologie aan het Kunsthistorisch Instituut te Antwerpen. Zijn faam als egyptoloog dankte hij aan talrijke publicaties en leverde hem nationaal en internationaal aanzien op. In 1969 behaalde hij aan de Katholieke Universiteit Leuven het diploma van geaggregeerde voor het hoger onderwijs, waarna hij aangesteld werd en in 1975 promoveerde tot buitengewoon docent. In 1977 ging hij met emeritaat, nadat hem vijf jaar voordien al eervol ontslag was verleend als werkleider-geaggregeerde bij de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis. De laatste jaren van zijn leven bracht hij door in Egypte; hij overleed in Luxor op 20 november 1989.

voorhanden is van na april 1933, is het moeilijk om zicht te krijgen op de verdere ontwikkeling. Uit de publicaties van Kibbo Kift - de term tijdschrift is eigenlijk wat te flatterend voor de enkele blaadjes die werden rondgedeeld - blijkt dat de activiteiten, tenminste voor de jongeren, voortgezet werden tot begin 1938.

ORGANISATIE EN ACTIVITEITEN

Kibbo Kift België vormde een regionale eenheid of 'Ding' ('Thing'), met onderscheiden soorten leden:

- een geïsoleerd lid ('*lone kinsman*', '*membre isolé*') of, die niet aansloot bij een van de volgende organisaties;
- clan: vier tot acht jongeren van 14 tot 18 jaar;
- stam ('*tribe*', '*tribu*'): twee of drie clans onder leiding van een volwassene;
- loge ('*lodge*', '*loge*'): een groep van minstens vier volwassenen, ouder dan 18 jaar;
- familie ('*roof-top*', '*foyer*'): een gezin waarvan alle leden aangesloten zijn bij Kibbo Kift;

Wie niet regelmatig actief kon deelnemen aan de activiteiten, behoorde tot de Reserve, en wie alleen maar sympathiseerde met de beweging, werd uitgenodigd een bijdrage te betalen als steunend lid.

In Antwerpen bestonden er aldus enkele clans: de Klimopclan (°1927), de Trekkersclan (°1931), die elke zaterdag in Elsdonk (Edegem) vergaderde en in de winter een lokaal betrok in het Mortselse gehucht Oude God en later in de Frankrijklei nr. 4, de Geuzenclan en de Adelaarsclan. Deze clans werden overkoepeld door de Speurdersstam. De leden boven de 18 jaar vormden de Loge Lawerce (Lodge Lawerce, Leeuwerikenclan), opgericht op 13 februari 1926. In het begin kwamen zij vermoedelijk ten huize van één van hen samen, maar vanaf begin 1929 werd een lokaal (Renova) gehuurd aan de toenmalige Sint-Jorisvest 71 (nu Tabakvest) in Antwerpen, en vanaf oktober 1932 aan de Kapellelei in Mortsel.

In de zomermaanden stonden vooral kamperen en trektochten op het programma. Zeer geregeld werd er alleen of in groep enkele dagen opuit getrokken in zelfgemaakte kostuums en met ook al zelfgemaakte en versierde lichtgewicht tenten. Alles stond in het teken van discipline en respect voor de natuur en de medemens. Aan het kamp in Grobbendonk, een favoriete bestemming, in april 1931 namen 14 leden deel. Het kamp van de Ding een maand later in Ottignies telde 13 leden. Op de agenda van de wekelijkse vergaderingen van de Loge Lawerce stonden lezingen (pow wow's), besprekingen van de actualiteit, maar ook handwerk: houtsnijwerk, het vervaardigen van kostuums, insignes en vlaggen, enz. Het aantal deelnemers was zelden meer dan drie of vier.

Op 14 maart 1931 werd een "Propaganda Feest" gehouden, met dansen, sketches, een tentoonstelling van de werkstukken; een van de hoogtepunten was de opvoering van het toneelstuk "Le Cycle", geschreven (en allicht ook geregisseerd) door Constant De Wit (zie nr. 33 van deze inventaris).

ARCHIEF

Eind jaren 70 of begin jaren 80 van de vorige eeuw deponeerde Constant De Wit enkele pakken met papieren van Kibbo Kift in het Rijksarchief Antwerpen. Daar wist men op dat ogenblik duidelijk niet goed wat hiermee diende te gebeuren: de schenking werd niet eens geregistreerd in het aanwinstenregister. Na verloop van tijd raakten de papieren verzeild in het secretariaatsarchief (dozen 276-277 en 353), en werd het vergeten. Toen eind juni 2013 vanuit Londen de vraag kwam om deze stukken in te zien, kon daar niet meteen een positief gevolg aan worden gegeven. Het was pas in december 2013 dat zij puur per toeval werden aangetroffen en geïdentificeerd als de schenking van Constant De Wit. Nadat de Engelse onderzoekster in augustus 2015 de stukken had onderzocht en werd vastgesteld dat om meer ging dan een collectie documentatie, werd besloten een inventaris te maken.

Inhoud en structuur

INHOUD

Dit bestand bevat vooreerst documentatie over de doelstellingen, de werking en de propaganda van de Kibbo Kift Kindred. Neerslag van de activiteiten is te vinden in de logboeken en uiteraard ook in de diverse periodieke publicaties. Deze zijn zonder uitzondering zeer bescheiden van opzet wegens het beperkt aantal leden en sympathisanten. Heel wat documenten zijn rechtstreeks afkomstig van Constant De Wit: uitgeschreven teksten van lezingen (pow wow's) en essays, alsook twee toneelstukken.

Bescheiden die men normaliter in een verenigingsarchief verwacht, zoals in verband met ledenadministratie en financieel beheer, ontbreken hier.

Niettemin bieden de voorhanden stukken een fraai inzicht in het ideeëngoed en de werking van een in meerdere opzichten atypische jongerenbeweging in de jaren 20 en 30 van de vorige eeuw. Of er nog stukken betreffende Kibbo Kift aan de oppervlakte zullen komen, valt niet te voorspellen.

Taal en schrift van de documenten

De bescheiden zijn opgesteld in het Nederlands, het Frans of het Engels.

ORDENING

Wegens de eigensoortige samenstelling van het bestand, is voor de ordening afgeweken van het klassieke ordeningsschema. Meer bepaald is ervoor gekozen om de documentatie betreffende of afkomstig van de Kibbo Kift in Engeland vooraan te groeperen, vervolgens de stukken betreffende de organisatie en werking van Kibbo Kift in België te beschrijven en uiteindelijk deze betreffende de werking in Antwerpen. Bij deze laatste nemen de teksten geschreven door Constant De Wit een belangrijke plaats in.

Beschrijving van de series en archiefbestanddelen

I. DOCUMENTATIE

- 1 Documentatie betreffende de doelstellingen, de werking en het lidmaatschap van Kibbo Kift (Engeland). 1923-1930. 1 omslag
- 2 "*The Kinlaw of the Kibbo Kift Kindred*", statuten en amendementen. 1925-1928. 1 omslag
- 3 "*Wandlelog*. Volume 3. Number 1", tijdschrift van Kibbo Kift Engeland. 1927. 1 katern
- 4 "*The Wikiup. Illustrated Letter*", contactblad van Kibbo Kift Engeland. 1927-1928. 1 omslag
- 5 "*Cartoons*", tekeningen uitgegeven door Kibbo Kift Engeland, vaak met politieke inslag. 1927-1929. 1 omslag
- 6 "*Kibbo Kift Songbook*", "*Kibbo Kift Songsheets*", "*The Archer's Song*", liedboeken van Kibbo Kift Engeland. 1930 en z.d. 1 omslag

II. KIBBO KIFT BELGIË

- 7 Ontwerp van statuten van de *Dva Sru Ding*, overkoepelende regionale organisatie (Ding) van de Kibbo Kift in België. 1929-1932.
1 omslag
- 8 Klاد van vertaling uit het Engels door Constant De Wit van twee basisteksten van de Kibbo Kift: de "*Covenant*" en het pamflet "*The Groundwork of the Kindred throughout the world*".
1 omslag
- 9 Ingekomen brief van G.N. Bisset-Smith van The Lodge of the Brand Caliburn, Londen, met de vraag aan Constant De Wit om een Franse vertaling van de tekst *The Peace of the Kin*, met bijgevoegd de Engelse tekst en een klاد van de vertaling. 1930.
1 omslag
- 10 Attesten en betreffende het lidmaatschap van Constant De Wit (*Mer-en-Aten*) en H. Leys (*Pluimsteart*) en de erkenning van de Lawerce Lodge als afdeling van de Kibbo Kift Kindred (sinds 1926). 1924-1931.
1 omslag
- 11 Stukken betreffende de doelstellingen, de organisatie, het lidmaatschap en de werking van Kibbo Kift. [1925]-1932 en z.d.
1 omslag
- 12 Mer-en-Aten [Constant De Wit]. "*Fraternité du Kibbo Kift. Suggestions pour le travail avec les jeunes*", aanbevelingen voor het werken met jongeren. 1929.
1 omslag
- 13 Ingekomen brieven van Kibbo Kift Engeland en bijhorende stukken betreffende de insignes, het uniform en de totem van Kibbo Kift - Loge Lawerce. 1929-1935 en z.d.
1 omslag
- 14 "*Organe officiel du Kibbo Kift en Belgique*", officieel mededelingenblad van Kibbo Kift in België. April - juni 1929.
1 omslag
- 15 "*Journal du Ding*", maandelijks mededelingenblad van Kibbo Kift België. juni 1933 - januari 1934.
1 omslag

III. KIBBO KIFT ANTWERPEN: DE LODGE LAWERCE EN DE SPEURDERSSTAM

- 16 Logboek van de Loge Lawerce, met pow wow's, nota's en verslagen. (1925) februari 1926 - januari 1928.
- 17 Logboek van de Loge Lawerce, met beknopt verslag van de bijeenkomsten en activiteiten 10 oktober 1928 - 9 april 1933
1 omslag
- 18 *Lawerce*, maandelijks mededelingenblad van de Lodge Lawerce te Antwerpen. februari 1926 - december 1928.
1 omslag
- 19 Maandblad voor de jonge leden van de Speurdersstam. juni 1933 - mei 1935.
1 omslag
- 20 "De Speurder". Contactblad van de Speurdersstam. juli 1937 - april 1938.
1 omslag
- 21 Constant De Wit, " *Pow wow's*", opstellen, aantekeningen en beschouwingen over kunst, geschiedenis, filosofie, de antieke beschavingen in de wereld, hun godsdienst en hun schrift, en diverse onderwerpen. 1922-1925 en z.d.
9 katernen
- 22 Mer-en-Aten [Constant De Wit], Pow wow V: " *Matière*". 1925, 1927.
1 omslag
- 23 Mer-en-Aten [Constant De Wit], Pow wow VI: " *L'Univers*". 1926.
1 omslag
- 24 Mer-en-Aten [Constant De Wit], Pow wow VII: " *Reproduction*". 1927.
1 omslag
- 25 Mer-en-Aten [Constant De Wit], Pow wow VIII: " *Géologie*" en IX: " *Formations géologiques*". 1928 en 1923.
1 omslag
- 26 Mer-en-Aten [Constant De Wit], Pow wows X-XII: " *Primitifs*". 1926-1928 en z.d.
1 omslag
- 27 Mer-en-Aten [Constant De Wit], Pow wow XIII: "L'évolution de l'organisation sociale chez les primitifs tend vers l'individualisation"

-
- du pouvoir social". [1928].
1 omslag.
- 28 Mer-en-Aten [Constant De Wit], Pow wow XXIII: "*Camping*" en XXIV: "*Vivre*". 1928.
1 omslag
- 29 Mer-en-Aten [Constant De Wit], Pow wow XXV: "*Connaissance*". 1928.
1 omslag
- 30 C. De W. [Constant De Wit], "*Sécurité économique de l'individu*", essay over politieke economie gebaseerd op de theorie van het *Social Credit* in het werk van C.H. Douglas en in het economietijdschrift "*The New Age*".
1 omslag
- 31 C. De W. / C. Leblanc [Constant De Wit], "*Esquisse de Crédit social*". [ca. 1930].
1 omslag
- 32 Mer-en-Aten [Constant De Wit], kladversie van een onuitgegeven boek over sociaal krediet, zonder titel. [ca. 1930].
1 pak
- 33 Mer-en-Aten [Constant De Wit], "*Le cycle*", toneelstuk in twee bedrijven. 1926.
1 katern
- 34 Mer-en-Aten [Constant De Wit], "*Sma Taoui ou La Réunion des Deux Terres ou Une évolution sociale*", toneelstuk in 3 bedrijven. [ca. 1927].
1 omslag (35 p.)
- 35 [Constant De Wit], kladaantekeningen en ontwerpschetsen. 1927-1931.
1 omslag